

Z. Br.

Nautyczne i botaniczne prace Łomonosowa

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 10/4, 651

1965

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NAUTYCZNE I BOTANICZNE PRACE ŁOMONOSOWA

W kwietniu 1965 r. upłynęło 200 lat od śmierci M. Łomonosowa. Z tej okazji (wśród wielu publikowanych prac) ukazał się m.in. w nrze 4/1965 miesięcznika „Morskiej Flot” artykuł J. Griszina *Łomonosow i morieptawanije*. Daje on przegląd wynalazków Łomonosowa, mających na celu usprawnienie nawigacji, oraz jego teoretycznych i innych pism mających związek z nautyką i sprawami żeglugi morskiej¹³.

Dwusetną rocznicę śmierci Łomonosowa czasopismo „Biologia w Szkole” zaakcentowało w nrze 2/1965 artykułem J. Morozowicza *Michaił W. Łomonosow jako botanik*.

Z. Br.

O NIEMIECKIM BOTANIKU J. G. KOELREUTERZE

W nrze 11/1964 miesięcznika „Wszecławiat” J. Mowszowicz zamieścił artykuł o Józefie G. Koelreuterze (1733—1806), jednym z pierwszych botaników, którzy prowadzili spostrzeżenia w zakresie biologii kwiatów i krzyżowego ich zapyłania. Właśnie mija 200 lat od czasu wydania jego klasycznego dzieła *Vorläufige Nachricht von einigen das Geschlecht der Pflanzen betreffenden Versuchen und Beobachtungen*. Leipzig 1761—1766.

Z. Br.

HISTORIA W GDAŃSKICH „ZESZYTACH GEOGRAFICZNYCH”

W podwójnym roczniku 1963—1964 czasopisma Wydziału Geograficznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku „Zeszyty Geograficzne” znajdują się dwie pozycje odnoszące się do historii geografii.

K. Augustowska¹⁴ opublikowała *Uwagi o początkach geografii w szkołach XVIII wieku w Polsce*; w opracowaniu jest mowa o zreformowanych przez Stanisława Konarskiego szkołach pijarskich i o jezuickim kolegium w Warszawie, gdzie program geografii podniesionej do rangi samodzielnego przedmiotu nauczania opracował Karol Wyrwicz.

Problematyka geograficzna w rocznikach gdańskiego Towarzystwa Przyrodniczego w XVIII i XIX w., to tytuł artykułu Romana Mazerskiego. Towarzystwo powstało w 1742 r.¹⁵, istniało do 1936 r. W różnych okresach wydawało ono cztery czasopisma (już od 1747 r.).

Historii nauki dotyczą też fragmenty ogłoszonego w tymże roczniku „Zeszytów Geograficznych” artykułu J. Staszewskiego *Kartometria w nauce o Ziemi*; autor pisze m.in. o XIX-wiecznych podziałach kuli ziemskiej przez izogonę 0° i równik magnetyczny.

Z. Br.

¹³ W 250 rocznicę urodzin Łomonosowa, a więc w 1961 r., nasz „Tygodnik Morski” dał podobny artykuł (oparty na książce I. Złotowskiego *Michaił Łomonosow*. Warszawa 1954). Artykuł ten odnotował „Kwartalnik” w nrze 3/1962, s. 352.

¹⁴ K. Augustowska w roczniku 1962 „Zeszytów Geograficznych” WSP w Gdańsku dała obszerniejszy artykuł *Geografia w szkołach Komisji Edukacji Narodowej*.

¹⁵ Por.: Z. Brocki, *Towarzystwa naukowe dawnego Gdańska*. „Problemy” nr 7/1952, ss. 444—455.